

VISOKE GREDE NA DOMAČEM VRTU

14. februarja 2020, nam je predavateljica Ana Ogorelec v Domu Krajanov Antona Breznika predavala na temo **visoke grede na domačem vrtu**.

Ljudje se odločajo za visoke grede iz različnih razlogov: manj škodljivcev, večja skupna rastna površina, podaljšana sezona, ker so zelo uporabne so na slabših tleh, zaradi hitrejšega odtekanja in sušenja v obdobju obilnega dežja ter seveda zaradi dvignjene površine s pomočje katere je obdelovanje lažje.

Visoke grede se postavljajo v smeri sever – jug. Praviloma se jih pripravlja jeseni. Priporoča se največjo širino 180 cm.

Na kaj moramo biti pozorni pri postavljanju visokih gred:

1. Pred postavitvijo grede je potrebno odstraniti od 20 do 30 cm zemljine. Na ta način povežemo kapilarno vodo iz tal z zemljo visoke grede.
2. Da zagotovimo obstojnost lesa, damo kot temelj betonske plošče ali mreže.
3. Na te plošče položimo, da preprečimo škodo voluharja, mrežo.
4. Sledi ogrodje visoke grede. Ta je lahko iz lesa (sibirski macesen ali impregnirana smreka), kamna, palet,...
5. Običajno ob stene dodamo čepasto gradbeno folijo.
6. Visoko gredo polnimo po plasteh po tem vrstnem redu: debele veje, tanjše veje, sekanci, obrnjena travnata ruša, listje, slama, natrgan filc iz ovčje volne, kompost, od 10 do 15 cm dobre zemlje. Z dodajanjem teh plasti omogočamo dobro zračenje in s tem kvalitetne pogoje za razvoj mikroorganizmov, ki razkrajajo organske snovi v prst. Pri tem razkrajanju se tvori toplota, kar omogoča podaljšanje sezone pridelovanja zelenjave. Veje polagamo križno, da s tem zagotovimo odtekanje odvečne vode. Ovčja volna vsebuje lanolin, ki odganja škodljivce.

Izvedbenih rešitev je več vrst: gomila, terasaste visoke grede. Predavateljica nam je predstavila spiralne visoke grede iz kamenja – nekakšen skalnjak. Kamenje še dodatno akumulira sončno toploto in je tako idealna za pridelovanje rukole, zelišč in začimb. Nekateri visoke grede nadgradijo v rastlinjak. Predavateljica nas je opozorila, da jih je potrebno dnevno zračiti vsaj pol ure. Tako preprečimo nastajanje plesni. Posebej zanimiva je t. i. kapilarna greda. V bistvu je to povečana izvedba cvetličnega korita z vodnim rezervoarjem. Priporočila nam je tudi uporabo opor (npr. mreže nad širšo stranico grede ali poševno mrežo). S tako izrabo prostora, lahko na eni gredici gojimo več kultur – npr. paradižnik kumare, papriko, solato, korenje.

Zalivanje visoke grede je v sušnem in vročem vremenu nujno. Zalivamo ročno z razpršilcem ali kapljično. Sod deževnice dvignemo nad nivo visoke grede in po cevi, ki jo razporedimo po površini grede pustimo, da voda iz luknjic počasi pronica v zemljo. Na zemljo, da se vlaga zadržuje na površini, polagamo zastirko iz slame, pokošene trave ali vrtnarske tkanine.

Jeseni vsako leto visoki gredi dodamo plast komposta in nove zemlje. Na pet let visoko gredo v celoti obnovimo, ponovno ga napolnimo.

Če želimo na zunanjih stenah visoke grede gojiti lesene gobe, se moramo pozanimati, na katerih vrstah lesa izbrane gobe uspevajo.

Na visoke grede sadimo:

- **Zgodaj spomladi:** grah, bob, solato, čebulo, por, zgodnje zelje in sejemo korenček
- **Maja:** paradižnik, papriko, kumare, fižol, por, zelišča
- **Avgust in september:** motovilec posejemo pod paradižnik
- **Oktober:** sadimo sadike motovilca
- **Jeseni:** radič, endivijo, blitvo, špinačo, por ter vse vrste kapusnic. Kapusnice ne prenašajo visokih temperatur.

